

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Izhoja vsako soboto zvečer
in stane za Kranj 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v «Zvezdi».

Mesečna priloga
„Slovenski Tehnik“

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnistvu naj se blagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Politični del. ≡ ≡ ≡

□□□□

Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda.

V našem krasnem Bohinju, ki ga kroginkrog obdajajo visoke gore, čuvarice naše zemlje, vršila se je letosnja (22) velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda. Bila je ta skupščina še posebno pomembna zato, ker ji je bilo voliti novega predsednika, ki bo v društvu vzbudil novo, moderno življenje, ker žalibog moramo priznati, da je družba v zadnjih letih nazadovala; kajti stara sredstva za vzdrževanje družbe niso več zadostovala sedanjim zahtevam.

Udeležba pri skupščini je bila velikanska; zlasti se je opazilo veliko število narodnih dam, kar nam je v posebno zadoščenje. Tudi duhovnikov se je zbralo veliko število, čeprav se je pri glasovanju opazilo, da jih ima le par volilno pravico. Toda upajmo, da jih je v resnici le navdušenje do svete narodne stvari privedlo v naš divje-romantični Bohinj. Izmed poslancev so bili navzoči Ivan Hribar, Grafenauer, dr. Korosec in Pogacnik.

Pri sprejemu smo pogrešali domače ljudstvo. Treba bo še mnogo, mnogo dela, predno se v našem narodu vzbudi tista narodna zavest, ki nam bo edina porok, da naš krasni svet ostane v domačih rokah. Zborovanje se je vršilo v veliki dvorani hotela «Triglav», ki se je pa izkazala premajhno za tako udeležbo. V dvorani je bila nezonsna vročina, da je človek jedva mogel duševno slediti zanimivim govorom.

Zborovanje je otvoril častitljivi starček, eden izmed družbenih ustanoviteljev 82 letni notar Luka Svetec. Vkljub visoki starosti je bil njegov glas še dosti krepak. Dejal je govornik med drugim: Zbrali smo se v prekrasni, divno-romantični Bohinjski dolini, ki jo je odprla železnica svetu in tudi našim narodnim nasprotnikom. Naperjena naj bo skupščina proti onim, ki hočejo skozi te naše kraje zgraditi nemški most. Nemški sulferajn dela z vso brezobzirnostjo proti nam in ne pozna pri svojem boju nobenega razločka med katoličani in protestanti, klerikalci in liberalci, buržoazijo in socialno demokracijo. Vse brez izjeme gre v boj proti nam. To bodi za zgled nam; ako hočemo teh mogočnih sovražnikov napad odbiti, jih moramo posnemati in pozabiti v obrambi lastne grude, vse domače prepire, vse osebne in stanovske ozire: ene misli moramo biti v boritvi za našo drago slovensko domovino. Znan je rimski klic: «Hannibal ante portas!», ki je vzdignil k navdušeni brambi ves rimski narod zoper krutega sovražnika. «Hannibal pred vratil!» tudi lahko zakličemo mi. V boj za naše narodne pravice! V imenu tega boja otvorim to zborovanje in vas vse najsrčneje pozdravim! (Viharno ploskanje).

Nato je prvomestnikov namestnik Svetec tudi predlagal, da se voli dosedanji družbeni prvomestnik monsignor Tomo Zupan častnim članom, kar se je zgodilo soglasno.

Profesor dr. Svetina je podal zelo obširno tajniško poročilo, v katerem je navedel, da je imelo družbeno vodstvo preteklo leto 11 sej in je reševalo vse zadeve, ki se tičejo družbe in njenega

poslovanja. Vodstvo je izvolilo izmed v Ljubljani bivaajočih članov šolski in gospodarski odsek, da bi se nujne stvari hitreje reševale. Odseka sta zborovala 10 krat, večinoma oba združena.

Kako so se uvaževale želje, izražene na lanski skupščini v Logatcu? Glede želje poslanca Grče, naj se prepuste goriske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda goriskemu «Šolskemu domu» in one koroskih zastopnikov, naj se tudi dohodki koroskih podružnic puste Koroscem v domače prosvetne namene, se je sklenilo, da se dohodki goriskih in koroskih podružnic ne prepuste naravnost v domače goriske in koroske namene, ker bi bilo to v nasprotju z družbenimi pravili, pa katerih se dohodki vseh podružnic stekajo v centralno blagajno. Pač pa je družba po svojih močeh podpirala slovenski otroški vrtec v Devinu in ona dva v Podgori ter tudi na Korosko pošiljala, kolikor so pripuščale gnotne razmere. Družba prevzame na podlagi posebne pogodbe v svojo oskrbo novo šentjakobsko šolo v Rožu na Koroskem.

Želji župnika Treiberja, naj bi se na družbeni šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu poučevalo več nemščine, ker je za tamošnje razmere nujno potrebno, se je ugodilo s tem, da se poučuje tam nemščina že v 2. in ne šele v 3. razredu. Z vso odločnostjo se je v odborovi seji temu upiral prvomestnik.

Glede na družbeno šolo na Muti, kjer je doslej le dekliška enorazrednica, je družba storila že korake, da se uresniči želja, da se ustanovi še važejši deški razred.

V pisarniškem uradništvu družbe so se storile sledeče spremembe: V sled lastne prošnje sta bila izpuščena iz službe tajnik Bradaska in Albin Zajec, na njih mesto so pa prišli umirovljeni župnik Berce, mestni učitelj Škulj ter deželni blagujnik Emanuel Josin, ki je spravlil v red vse družbene denarne zadeve in izvedel med drugim že poprej sklenjeni pokojninski statut za družbeno učiteljsko osobje.

Prvomestnik monsignor Tomo Zupan je odstopil 20. marca t. l. Njegove posle je prevzel

PODLISTEK.

Gorenjska v Valvazorju.

Smlednik.

To graščinsko posestvo, ki se imenuje kranjsko Smlednik, nemško Flednig in Flednick, stoji na Gorenjskem, tri milje od Ljubljane in poldrugo miljo od Kranja.

Je pa dvojno, namreč stari grad in mlajši del. Prvi stoji na vrhu visokega hriba in gleda žalostno v dolino s svojo zapuščenostjo in razvalino (ima pa prav krasen razgled in v bližini same prijazne gozdove). Ta stari grad namreč, ki je bil v starem času trden in prav ugoden za vsak resen napad, stoji sedaj čisto opustošen, zapuščen in ne kaže na sebi nič drugega, kakor staro razpadlo zidovje.

Mlajši pa, ki se je zidal pozneje in je samo iz enega oddelka (Stock), v katerem se stanuje, stoji na ravnini in gleda pred seboj prav lepo, ravno, daleč razprostrto obdelano polje.

Imenovani stari grad je bil poprej domovina gospodov Smleskih (von Flednig), ki so tudi tu stanovali, kakor med drugimi gospod Ewald von Flednick, ki je prišel leta 1165. na deseti turnir, kakor izkazuje stara turnirska knjiga in tudi Sebastijan Münster.

Ko se je pisalo leto 1216, je gospodoval tu gospod Bernhard von Flednig. Ta je grad zapustil dvema sinovoma, Bertoldu in Ulsalku, ki sta mnogo

zapustila cerkvi v Gornjem gradu. Zadnji, ki sem ga našel od iste rodbine, je bil gospod Günther von Flednick, kateri je živel okoli leta 1340. Torej je to pleme že davno izmrlo in izkoreninjeno. Čeprav namreč ne morem pisati čisto za gotovo, sem vendar tega mnenja, da je s smrtjo tega gospoda Güntherja izmrila Smleska (Flednick) rodbina in je bil on zadnji posestnik graščine, ker najdem, da je bila leta 1374 (in mogoče še nekaj let poprej) ta trdnjava in graščina Smleska še deželno-knežja in upravljana od grofa Otona s Turna, kot deželno-knežjega grajskega grofa po izkazu njegovega lastnega in sedaj že nad 314 let starega rokopisa, po katerem se je na dan sv. Janeza Krstnika l. 1374 tako-le podpisal: Otto von Thurn, Burggraf zu Flednick.

Dalje najdena v neki diplomi, izdani po cesarju Frideriku deželi kranjski leta 1463, da se je gospod Gašper črnomeljski, «Truchsens und Pfleger zu Flednig», poleg drugih leta 1462 pridružil dunajski odbrtni posadki. Torej je ta graščina ostala delj časa deželno-knežja in zato še sedaj zastavljena.

Potem je pripadla gospodom Kazianarjem, od kojih izvirajo sedanji gospodje Kazianerji in so se tudi večkrat po njej pisali. Za njimi jo je dobil v posest gospod Pavel baron brdski (von Eck). Ker se je pa ta na ljubo evangelijski veri iz Kranjske izselil in se podal v Norimberk, je zaigral to graščino na gospoda grofa werdenberskega, od kogar jo je pozneje kupil gospod Janez Hervard grof Turjaški,

general Karlovski. Ko je ta umrl, je njega preostavša vdova, Ana Elizabeta, grofinja Turjaška, rojena baronica Moškanska, pred nekaj leti izročila to graščino gospodu Janezu Prenburškemu, ki jo ima še danes in ki namerava sezidati novo veliko stirioglato poslopje, ki bi naj bilo na vsakem oglu okrašeno s stirioglatim stolpom in jih postaviti tako, da bi v nevarnosti branili drug drugega.

Opat Saba.

Spisal B. Sergjejev. Dalje.

Pred njima se je razprostiral dolg hodnik in na obeh straneh celice. Videč, da luči le ne pogasnejo, se plazita tiho ob steni od celice do celice, poslušata pri vsaki, a povsod vse tiho, pa vsenaokoli luč. Ze sta dospela skoro do konec hodnika, ko ugledata vrata neke celice samo priprta. Emanuel plane hitro notri in za njim Pepo. A celica je bila prazna. Komaj sta se mogla ozreti po precej prostorni sobici, zaprla so se za njima vrata in po hodniku so odhiteli lahni koraki. Prestrašeno se spogledata in znala sta, da sta zopet v ječi.

«Hudiča, tega pa ne razumem. Sedaj ne smem prestopiti niti praznih celic. Ali jih zapirajo duhovi», je prestrašeno govoril Emanuel.

«Kaj, ali nisi čul odhiteti po hodniku neke tihe korake?»

«Proketo, potem je bila tukaj zopet Sabatova roka,» je pripomnil Emanuel in skušal odpreti. A vse zaman. Vrata so bila debela in težko okovana,

namesnik notar Luka Svetec v kljub visoki svoji starosti.

Družba je štela preteklo leto 152 podružnic z nekaj nad 8000 člani. Od lanske skupščine so se ustanovile podružnice pri Sv. Jakobu v Trstu, za Bohinjsko Bistrico in okolico in v Lembahu pri Mariboru. Več podružnic, ki so spale, se je vzbudilo k življenju. Prav mnogo podružnic je pa v minulem letu prav živahno delovalo.

Družbi je priraslo v preteklem letu 12 pokroviteljev.

Izmed veselic, ki so se prilele v korist družbi, je omeniti ono, ki sta jo pripravili moška in ženska podružnica v Celju, potem dve veselici, ki sta jih pripravili ob Svetčevih 80letnici združeni podružnici pri Sv. Petru v Ljubljani ter združeni šenklaško-frančiškanska in trnovsko-šentjakobska v Ljubljani.

Družba je vzdrževala preteklo upravno leto 11 slovenskih otroških vrtcev, 3 pa izdatno podporala. Vzgjalo se je v njih 829 slovenskih otrok. Vzdrževala je nadalje 5 ljudskih sol s 17 razredi in sicer enorazrednico na Muti, dvorazrednico pri solskih sestrah v Mariboru, štirirazrednico v St. Rupertu pri Velikovu, petrazredno desko in petrazredno deklisno ljudsko šolo pri Sv. Jakobu v Trstu. V teh solah se je vzgajalo 1141 slovenskih otrok; z onimi v otroških vrtcih vkup torej 1970, t. j. blizu 2000 otrok, ki bi bili brez družbe sv. Cirila in Metoda večinoma izgubljeni za naš narod, ali vsaj v veliki nevarnosti, da se potujčijo.

Učiteljskega osebja je bilo preteklo leto 41 in sicer 2 svetna učitelja, 5 veroučiteljev, 17 svetnih učiteljic in otroških vrtnaric in 17 solskih sester.

Od zadnje skupščine se je otvoril nov otroški vrtec v Hrastniku. Ustanovljen je tudi otroški vrtec v Gabrju pri Celju, a se zaradi nekaterih zaprek še ni mogel odpreti. Sklepnena je naprava otroškega vrtca v Domžalah in deškega razreda v ljudski šoli na Muti. To se izvrši prihodnje šolsko leto. Potreba novih ustanovitev pa se kaže še marsikje. Naj bi naši poslanci in vsi, ki delajo na političnem polju, vedno in vedno zahtevali od vlade po zakonu zajamčenih slovenskih sol v Trstu, Gorici, Koroskem in Štajerskem!

Med umrliimi dobrotniki družbe je omeniti stolnega dekana Andreja Zamejca, pesnika Simona Gregorčiča, prošta Lamb. Einspielerja, župnika Strojnika, rodoljuba Šketa in visokošolca Crneta, ki je vse svoje imetje zapustil družbi sv. Cirila in Metoda. Blag jim spomin!

Med dobrotniki družbe je omeniti nadalje občino, hranilnice in posojilnice in razna narodna društva. Darovi Mohorjanov rastejo. Ako bi vsak Mohorjan dal za družbo 10 v pri sprejetju knjig, vrglo bi to družbi 8000 K.

Naši akademiki so sprožili marsikako dobro misel za družbo ali pa so šli na roko ob raznih naročilih. Posebna zahvala gre juristu Rekarju, po čegar nasvetu in posredovanju je družba omislila svoje razglednice. Posredoval je pri naročanju novih družbenih nabiralnikov kakor tudi »Sprejemnic v družbo sv. Cirila in Metoda«, ki jih kmalu dobimo. Družba bo izdajala od časa do časa razglednice s slikami slovenskih pesnikov in pisateljev, da postanejo ti bolj znani med narodom. Doslej sta izdani razglednici z Gregorčičevo sliko in Meškovo podobo.

Veliko dohodkov prinaša družbi narodni kolek, čigar dohodki se pa morajo še izdatno povisati. To se zgodi, ako vsak Slovenec smatra za

svojo častno narodno dolžnost, da kolekuje z njim vsa pisma, ki jih piše Slovincem. Sram naj bo vsakega, kdor pošlje Slovincu pismo brez narodnega kolkla. Narodni kolek mora biti naprodaj povsod.

Izmed blaga, ki se prodaja v prid družbi, neso največ vzgalice. Družba je dobivala doslej vsako leto okoli 4000 K. Po novi pogodbi, ki jo je družba sklenila s tvrdko Perdan za nadaljnjih deset let, se pa dvignejo ti dohodki na 6000 K in še visje, če bodo vsi Slovenci kupovali te vzgalice, ki so izvrstne kakovosti.

Auerjevo pivo se je prodajalo v družbin prid. Ker je pa prišla tvrdka Auer v druge roke, je novi lastnik odpovedal pogodbo. Družba bo skušala stopiti v zvezo s kako drugo narodno tvrdko.

Nov vir prav izdatnih dohodkov utegnejo postati plačilni listki, ki jih je izdala družba zadnji čas. Rabili se bodo po gostilnah, hotelih in trgovinah. Nesli bodo po 2 vin. družbi v prid.

Poročevalec je ob koncu svojega poročila pozival na edinstvo in slogu v družbi. Stremimo — je rekel — za tem, kar nas druži, skrbno pa se ogibajmo vsega, kar bi utegnilo buditi nezaupanje ali kogarkoli odbijati od družbe. Pametna in uspešna vzgoja slovenske dece je možna le na podlagi slovenskega materinskega jezika, zato se vsi zavzemimo in delajmo, da bodo vsi slovenski otroci pohajali v slovenske šole!

Govornik je končal: Veličastne so in trdno stoje gore, ki nas obdajajo tu v divnem Bohinju. Tem goram podoben, trden in nepredorljiv jez proti povodnji potujčevanja bo družba sv. Cirila in Metoda, ako si pridobi in ohrani zaupanje vseh slojev slovenskega naroda, in ako se bomo zedignjeni in v lepi slogi prizadevali za uresničenje njegova lepega cilja. (Ploskanje.)

K besedi se je oglasil dr. Žerjav, ki je izvajal:

Tajnikovo poročilo bom podvrgel kratki kritiki, zavarovati se pa moram proti morebitnemu očitlanju, da je moja kritika izšla iz kake klubovalnosti. V imenu mnogih skupščinarjev imam nagov, da obžalujem, da se skupščina vrsi na delavnik in tako pozno, da o pravem zborovanju ni misliti. To ni prav. Zato prosimo, da se vprihodnje skupščine vrše ne na delavnik in se začno primerni čas dopolne. Narodno delo se ne koncentriira več v duhovščini, ki je prestala biti voditeljica slovenskega naroda glede narodnega obrambnega dela, zato se pri skupščinah ni ozirati samo nanjo. Njeno delo so prevzeli drugi sloji, recimo takozvani »nižji sloji«.

Vse delovanje družbe obstoji v zbiranju moči in kako naj se te moči ekonomsko porabijo. Ni dosti, da se reče, da podružnice spe. To žalostno dejstvo je treba kritično obdelati, zakaj da spe. Reorganizacija naše solske družbe je nadvse in predvsem potrebna. Z veseljem sem pozdravil lani predlog koroskih Slovincov, da se odločijo od centrale in da dobe nekoliko avtonomije, ker nekaj avtonomije je podružnicam potrebno. Podružnice morajo prevzeti vzdrževanje gotovih zavodov. Družba gre v avtonomnih težnjah predaleč, Jočim ima premalo vpliva na notranjo šolsko upravo n. pr. v šoli solskih sester v Mariboru.

Družba vzdržuje premalo zavodov. Naj bi bil tajnik pojasnil pomen otroških vrtcev. Ker je teh premalo, prehajajo otroci v tuje šole. Tajnikovo poročilo naj bo aktualno, ne pa kako zgodovinsko

predavanje. Naj bi se bilo glede tržaskih sol, velikovske in šole na Muti navedlo, če napredujemo ali nazadujemo glede učnih uspehov, da se ve, kako se uporablja denar. Rešiti se mora vprašanje samostanstva. Družba se ne bo moglačasoma izogniti, da bo namestila polagoma le posvetne učitelje na svojih solah. Prememba pravil je nujno potrebna. Zeleli bi več jasnosti, kako se šole uporabljajo. Če danes ni mogoče, naj se na prihodnji skupščini o tem govori. (Odobranje.)

Tajnikovo poročilo se je nato vzelo na znanje.

O družbeni blagajni je poročal družbeni blagajnik notar Hudovernik.

Računu o dohodkih in stroških je povzeli: Do dohodkov je bilo 3.983 K 78 vin. med drugim blagajniški ostanek 31. decembra 1905. 7265 K 71 vin., podružnice so prispevale 22.458 K 37 vin., in sicer kranjske 8779 K 23 vin., stajerske 5712 K 19 vin., koroske 817 K 96 vin. in primorske 7148 kron 99 vin., občine, posojilnice in hranilnice ter društva so dala 5015 K 40 vin., Mohorjani 646 K 65 vin., časniki so nabrali 4729 K 1 vin., med temi »Slo v. Narod« več nego vsi drugi, namreč 2545 K 62 vin., »Slovenec« 1334 K 21 vin., »Mir« 716 K, »Soča« 60 K 10 vin., »Domači prijatelj« 60 K, »Nasa Moč« 10 K 20 vin., »Domovina« 2 K 88 vin. — Družbine vzgalice so nesle 3000 K, kava 2773 K 76 vin., pralno milo 400 K, šampanjec 62 K 67 v., cigaretni papir 246 K 31 vin., voščilo za črevlje 101 K 60 vin., platno 200 K, pivo 808 K 96 v., narodni znaki 100 K, šolske knjige 1160 K 12 v., družni koledar 2074 K 80 vin., družbena poslopja in posestva 518 K, narodni kolek 4433 K 24 v., družbine razglednice 1424 K 75 vin., volila 1450 K 69 vin., akademično društvo »Sava« za legitimacijske liste 230 K, raznih darov 2208 K 96 vin.; stroškov 5.467 K 6 kron 99 vin. (med drugim zidava otroškega vrtca na Savi 1453 K 82 vin., deska ljudska šola v Trstu 10.635 kron 58 vin., deklisna ljudska šola v Trstu 7236 kron 30 vin., otroški vrtec v Rojanu 1628 K 58 vin., otroški vrtec pri Sv. Ivanu pri Trstu 1095 kron 80 vin., otroški vrtec v Rocolu 1032 K 20 vin., otroški vrtec v Skednju 480 K, šola v St. Rupertu pri Velikovu 5080 K 27 vin., otroški vrtec v Tržiču 1577 K 6 vin., otroški vrtec na Savi 2058 K 91 vin., otroški vrtec na Jesenicah 800 K, otroški vrtec v Celju 932 K, šolstvo v Mariboru 1650 K 96 vin., šolstvo na Muti 1763 K 37 vin., otroški vrtec v Devinu 400 K, otroški vrtec v Peyni pri Gorici 1072 K 78 vin., vrnjena posojila 5211 K 11 vin., obresti od posojil 1692 K, stroški za šolske knjige in učila 1670 K 99 vin., stroški družbenega koledarja 1569 K 20 vin., stroški družbine pisarne 3427 K 59 vin., stroški za narodni kolek 205 K, tako da je bilo gotovine 31. decembra l. l. 9306 K 79 vin.

Družba ima na Kranjskem 67 podružnic, na Štajerskem 41, na Koroskem 18 in na Primorskem 27. Od teh je le 88 poslalo prispevke, druge spe leno spanje pravičnega. Poslalo ni 31 podružnic s Kranjskega, 13 s Štajerskega, 9 s Koroskega in 12 s Primorskega. Ta pojav je žalosten in kaže precej malobrižnosti pri nekaterih podružnicah, katere je vodstvo opetovano opozorilo na njih dolžnosti.

Aktiva družbe znašajo 202.025 K 81 v, pasiva pa 32.338 K 7 v. Čisto premoženje družbe 31. decembra 1906 je znašalo 169.687 K 64 v. Čistega družbenega premoženja 31. decembra 1905 je bilo

Pepo je stopil k oknu, a tudi tam ni bilo nikake misli o rešitvi.

«Pepo, moja slutnja se je uresničila.» Tožno je povsili glavo, videč, da mu je zopet zaprta pot k svobodi — k Lotici. Pepo pa je še nekaj časa pokušal uteči na vse načine, a videč, da je vse zaman, se je vlegel na postelj in zarenčal:

«Prokletu, dovolj je za danes; truden sem in izmučen. Jaz zaspim, potem pa naj se pogrezne peklo, nebesa ali pa cel ta ničvredni svet.» Komaj je spregovoril te besede, že ga je zazibal Morfej v boljše življenje.

Emanuel pa je hodil zamišljen po celici gor in dol in premišljeval dogodke, ki jih je doživel, odkar se je vrnil v rodni grad. Videl je v duhu žalost, ki vlada v gradu in obupnost svojega očeta. Že se je hotel ločiti od teh krajev, ki so mu zadali že toliko tožnih ur, a spremenilo se je vse veselje v neizmerno tugo. In Flora, kako more plakati, videč, da je končano nje veselo življenje, da ji ga je končal ta prokleti Saba.

Iz teh misli ga prebudi neki sum v vratih. Vidi, da se je odprla ped široka luknja sredi v njih in zazrl je obraz mlade redovnice.

«Emanuel!» je zašepetalo pri vratih in Emanuel je hitro pristopil.

«Emanuel! Ako se hočete rešiti, stopite ven, a pustite Pepota notri, mu je šepetal nežni redovničin glas. »Njemu je rešitev lažja, ker je v me-niški obleki. Jaz sem prednica tega samostana in

zapazila sem vaju že v podzemeljskem rovu. A več vam povem, le pojdite z menoj.»

«Ne!» je odgovoril odločno Emanuel. «Bodite prednica ali največja svetnica, Pepota ne zapustim. Sploh ne verujem, da me vodite vi k rešitvi.»

«Ako ne verujete, vam ne morem družega zatrditi. Ako pa želite, da pridete zopet v Sabatove roke, pa ostanite notri. Ne silim vas, ne!»

Emanuel je nekaj časa premišljeval, ji zrl v velike modre oči in zadržalo se mu je, da to lepo bitje ne more varati.

«Torej grem z vami, dasiravno vem, da v pogubo. Pa saj se menda itak več ne rešim iz nje!»

«Ne bojte se!»

Vrata so se odprla in Emanuel je stopil na hodnik. Prednica je vrata zopet skrbno zaprla in vodila Emanuela po dolgem hodniku v prvo nadstropje v svojo celico. «Vidite, to je moja soba. Izvolite prostor!» Emanuel je sedel na baržunasti divan in poleg njega mlada lepa redovnica.

«Smilite se mi,» je pričela z mehkim, nežnim glasom. «Prišli ste pri Sabatu v nemilost in onemu, ki se njemu zameri, gorje. Še ko ste bili v meniškem samostanu zaprti, sem vas večkrat opazovala skozi razpoko v vratih, a vi me niste zapazili, a Saba seveda tudi ne. Bila sem vedno previdna in ravno nočno sem se napolila, da vas obiščem v ječi, a prehiteli ste me in zazrla sem vas s Pepotom že v podzemeljskem hodniku našega samostana, ko sem bila namenjena k vam. Morda

ste se začudili, ko ste zazrl po celem samostanu luč, a to sem naredila jaz, misleč, da boste morda hoteli rabiti silo in si osvoboditi Loti in Floro. Zato sem hitro obvestila ves samostan. Izvolila sem si namreč radi tega nocojno noč za vaš obisk, ker Sabata ni v samostanu, kakor sem izvedela.»

«Ah povejte mi, prosim vas, kaj je s Floro in Loti?» ji je prekinil govor Emanuel.

«Flora je bolna in že teden dni v postelji, a Loti, no ta je zdrava. Ravno včeraj sem bila pri njima in do včeraj, kakor sem izpredvidela, tudi nista znala, da ste vi in Pepo ujeta. Ko sem to povedala, se je Loti skoro nezavestna zgrudila in obupno vskliknila: »O Bog, reši vsaj njega, ako že moram poginiti jaz...« Zasmilila se mi je uboga deklka, ali jaz ji ne morem pomoči. Ako bi ju rešila, me Saba ugonobi. To sta vaši sestri, kajne?»

«Da, Flora ali Loti — ta ne!» Mlada redovnica je pri zadnji Emanuelovi besedi začudeno uprla v njega svoje modre oči in lahna rdečica ji je zalila blede lice.

«A, tega nisem vedela!» Povsila je oči v tla in nemirno brskala z nogo. Emanuel je zapazil na njej to hipno izpremembo in ni mogel razumeti zakaj, da jo tako zanimajo te reči, a o rešitvi ne govori ničesar.

«Gospod Emanuel, ali morda ljubite Loti?» Nekaj časa je molčal. Ni znal, kaj bi odgovoril. «Ne vem, zakaj me sprašujete reči, ki vendar nimajo nikake važnosti za našo rešitev?» Prednica Eligija

163.051 K 28 v in se je torej preteklo leto zvišalo za 6636 K 36 v.

Površni proračun za prihodnje leto zahteva najmanj 70.000 K, ako hoče družba redno funkcijonirati.

Družba bo morala vso svojo pozornost obrniti na periferijo, na obmejne kraje, kjer smo Slovenci v manjšini. Naš narodni nasprotnik dela s podvojeno silo na obmejnih krajih za raznarodenje naše in opravičen je klic, da je slovenska meja v nevarnosti.

Da bo družba mogla svojo nalogo vestno vsiti, morajo naše podružnice krepkeje delovati, nedelavne se pa prebuditi k novemu narodnemu življenju. Treba je, da se ustanove po vseh večjih krajih po Slovenskem nove podružnice.

Delovanje nemškega sulferrajna, ki je štel preteklo leto okoli 1000 podružnic s 100.000 člani, ki so nabrali nad pol milijona kron, da resno misli na največzprosnejši obrambni boj za našo mladino.

Govornik je apeliral na slovensko občinstvo, naj se ob vsaki priliki spominja slovenske šolske družbe, katere namen naj bo tudi v bodoče vzgojiti krepko narodno zavedno mladino, narod poščenjakov, ki se bo zavezal svoje narodnosti, odbijal napade tujcev na našo posest ter ohranil od očetov podedovano slovensko zemljo za večne čase svojim potomcem! (Živahno odobravanje.)

Pripombe k blagajniškemu poročilu.

K blagajniškemu poročilu se je oglašil k besedi predsednik „Prosvete“ jurist Rekar. Dejal je:

Ni prav, da se račun o dohodkih in stroških družbe razdeluje med skupščinarje tik pred veliko skupščino, tako se ne more nihče spuščati o njem v detajlno debato. Ta račun skupščinarjem nikakor ne more zadostovati, ker ni dosti, da ne ve vsak, koliko dohodkov in stroškov je imela družba, ampak mora vsak vedeti, kaksno je družbino stanje sploh, treba je tiskane bilance, ki da jasen pogled v delovanje družbe. Treba je natančnejši račun stroškov, detajljanih izdatkov za šolstvo, učitelje i. t. d. Pogrešamo tiskanega proračuna za prihodnje leto, kar spada k poročilu blagajnika. Ta se že 21 let ni predložil. Proračun je nekak načrt in program družbe, ki more šele potem apelirati na radodarnost in zaupanje občinstva.

Preteklo leto smo faktično nazadovali. Podružnice so letos 2000 K manj nabrale kot lani. Kranjska je dala lani 12.430 K, letos pa le 8779 K! Na Kranjskem je torej zavednost v narodnem obrambnem oziru na jako šibkih nogah, dasi se podarja, da je ljudstvo zavedno in probujeno (da polni farško bisago, op. por.). Ako dajujejo Ljubljana, Kranj, Kamnik, Novo mesto, Radovljica, Postojna, Ribnica, Škofja Loka, Vrhnika, zakaj bi tudi drugi kraji ne delali? Ne bojmo se kritike, zdrava kritika ne škoduje nikdar stvari, kajti ona ne razdira, ampak zida.

Kako stališče naj ima družba glede založnikov in pogodb, kako stališče pri naročanju blaga? Družba mora izključevati vsako pogajanje z Nemci in našimi narodnimi nasprotniki, izključuje vsako nabavo pri nasprotnikih. In kaj se je zgodilo? Družbeni angeli-varuhi, t. j. nabiralniki so delani pri Nemcih v Budjevovcah.

V „Družbinem koledarju“ so napisani založniki. Založnik mila pa ni imenovan. Kdo je ta, da se ga družba javno sramuje? (Klic: Krisper!) Bodo radikalni in ne sklepa naj naša šolska obrambna družba pogodb z Nemci in nemškutarji! Pogodbe naj se sklepajo z založniki tako, da dobi

je pri teh besedah nekoliko osupnila, a vendar hladnokrvno odgovorila:

«O, morda več, kakor si vi mislite. Povejte, gospod, Emanuel ali ljubite Loti? Toda čemu naj vam skrivam? Emanuel, jaz vas ljubim! Ljubi me ti, moj ljubljani...» Položila mu je glavo na prsi in ga zrla tiho proseče. Emanuel jo je gledal nekaj časa začudeno, potem je vstal vidno razburjen.

«Ne, tega ne morem, tega ne smem! Ako ste me izabili v vašo celico radi tega, da si pridobite mojo ljubezen, ste se zmotili. Da ljubim jo — njo nedolžno Loti, ki trpi v vašem samostanu. Ako imate res kaj postonega čuta v srcu, upam, da nas izpusite in me ne mučite dalje.»

Prsi mlade Eligije so se burno dvigale in v očeh ji je zalesketala solza.

«Emanuel! Vi me sodite napačno. Tako dolgo sem že želela, da vas objemem, a vi me zametujete, me nočete ljubiti. Emanuel, verujte mi, jaz vas ljubim pošteno, nočem vas varati, samo ljubite me in za vas grem v ogenj, v pogubo — vse vas rešim.» Skočila je k njemu, ovijala je svoje vitko telo k njegovemu ter ga objemala, kakor divja, dokler se ji ni iztrgal iz objema. Ona pa je, videč, da ne doseže ničesar, hitro odhitela iz sobe in zapahnila za seboj močna vrata. Emanuel videč, da je zopet pod ključem, ni ugibal o nikaki rešitvi, legel je v mehko postelj in trdno zaspal. Dalje prih.

družba vsako leto fiksno vsoto, drugače imamo sramotne interese kot so pri milu 1904 — 400 K, 1905 — 42 K 50 h, 1906 — 400 K.

Užigalice bi morali več nesti! Koliko neso one v prid istrski družbi!

Organizirati je treba zbirke iz nabiralnikov.

Iz Veselove knjižnice bi se lahko ustanovile knjižnice v krajih, kjer ima družba šole.

Organizirati je treba prodajo družbenih razglednic in družba mora razpečevanje sama prevzeti.

Na nasvete iz akademičnih vrst se je vodstvo družbe premalo oziralo in bati se je, da se bo to maščevalo. Družba je razpošiljala razglednice po povzetju in po 8 v komad! Iz tega se vidi, da vodstvo ni imelo pravega trgovskega duha. Trgovce treba pritegniti k družbi, samo na njih zavednost in požrtvovalnost pa ni računati, ker se znajo postaviti v bodoče družbi po robu. Vsaj po 6 v bi se morale razglednice prodajati in prodalo bi se jih po 60.000 o Božiču ali Veliki noči. Za razširjenje družbinega blaga sploh je pritegniti podružnice. Razglednice naj prevzame družba le v razpečevanje, za kar je pisarna tu, saj to delo ni tako hlapčevsko. Na Češkem imajo samo uradniki delo z razglednicami. Dobička bi imeli pri nas od njih na leto do 5000 K. (Burno odobravanje.)

Notar Hudovernik je odgovoril, da je opravljena želja glede računov, bilanca se bo v prihodnje tiskala. Tudi zahteva po proračunu je opravljena. Glede nabiralnikov je odvil, da jih je družba naročila pri slovenski tvrčki Schneider & Verovšek, ki jih je dobila iz nemške tovarne! Da se užigalice za istrsko družbo sv. Cirila in Metoda več proda, je vzrok, ker se kupujejo po vsej Hrvški, Bosni, Hercegovini in Dalmaciji. Potrjuje očitjanje glede mila. Pogodba se razdere.

Rekar omeni, naj bi bila družba glede nabiralnikov takoj preklicala sklenjeno pogodbo, ko je nastal vihar po časopisih, da so nemškega izdelka.

Prebralo se je nato poročilo dr. Ravniharja kot člana nadzorništv, da so se vse družbene knjige in računi našli v najlepšem redu. Družbeno vodstvo je uorno in odgovarja trgovskemu knjigovodstvu. Blagajniku se je predlagalo oprostilo, kar se je soglasno sprejelo. Konec prih.

Gospodarski del.

□□□□

Narodno gospodarstvo.

III. Glavnica. (Nadaljevanje.)

Po navadi se sedaj pojmuje pod imenom „glavnica“ skupina produktov, ki se uporablja za nadaljno produkcijo.

Glavnico ločimo: V produktivno in užitno glavnico, Produktivna glavnica je ona, ki služi v to, da dobimo z njeno pomočjo kako novo vrednost. Užitna glavnica je pa ona, od katere kdo samo obresti uživa.

Produktivna glavnica je sestavljena:

- a) iz snovi produkcije (surovine in pomožne snovi),
- b) iz orodja za produkcijo (stroji in orodje, koristne in delovne živali),
- c) iz prostorov za produkcijo (delavnice, tovarne,
- d) iz shramb za izdelke (skladišča, skednji),
- e) iz sredstev za prevažanje izdelkov (ceste, železnice),
- f) iz izboljšavanja zemljišča (melioracije, nasipi, cevi, ploti, pa tudi gnojenje).

Glavnico delimo tudi v: 2. Stojeko in krozečo (trdno in tekočo, napravno in obratno), to pa po tem, ali jo moremo uporabiti enkrat ali večkrat. Tako se n. pr. stroji uporabljajo večkrat in se le polagoma obrabljajo, surovine pa moremo porabiti le enkrat. Žito moremo izdelati v kruh le enkrat. Pri tem pa moramo upoštevati, da je merodajno le uporaba glavnice, kajti kako hišo moremo smatrati pri spekulantu kot krozečo, sicer pa kot stojeko glavnico.

Ako je produkcija plodovita in razumna, se mora krozeča glavnica pokazati v blagu, ki se proizvaja. Krozeči glavnici prštevat: Surovo blago v svojih prvotnih oblikah: žito, sladkorni trs, kože itd. b) Pomoločne snovi, ki se pri produkciji izrabijo, ne da bi se pokazale v isti obliki, kakor n. pr. drva, premog pri parnem obratu itd. c) dovršeni ali skoro dovršeni izdelki, ki so določeni za nadaljno produkcijo v trgovini.

Že človek v prvotnosti je rabil glavnico, da se je mogel preživiti. Brez glavnice, to je brez orodja lahko trgamo priprosto rastoče sadeže, trgamo veje od dreves, toda s tem gotovo ne moremo zadostiti vsem svojim življenjskim potrebam in najsi bomo še na tako nizki stopinji omike. Pračlovek je rabil orodje, da je pobijal živali ali lovil ribe ter si kopal podzemse jame, kamor se je zatekel ob vremenskih nezgodah. To orodje se je z razširjajočo omiko, z rastočimi potrebami vedno spopolnjevalo. Glavnica, v prvi vrsti orodje, je tako važnega pomena, da po njemu razdelujemo posamezne dobe človeštva. Tako se govori o kamniti dobi, da se označi barbarsko stanje, ko je človek rabil le

grobo kovano kamenje za orodje; nato je sledila bronasta doba in po tem železna doba, ko je človek obvladal najkoristnejšo in najbolj razširjeno kovino in si jo prilagodil, da mu služi. Zatem se je pričela doba strojev, kompliciranega orodja, ki je je gonila sprva človeška roka in žival, pozneje veter ali voda, še pozneje pa par, plin, elektrika itd.

Ze zgoraj smo omenili, da je glavnica produkt dela. Glavnica je pa tudi produkt varčnosti, pri čemur človek to, kar mu preostane nad vsakdanjimi potrebami, spravi za bodočnost, ko se bo ta prihranek rabil. Da je varčnost bistveni pogoj za spravljanje in pomnožitev glavnice, o tem gotovo ni dvomiti. Ali da bi mogel samo z varčnostjo najmarljivejši delavec postati milijonar, tega ne more trditi nihče. Mnogo evropskih, ameriških in drugih milijonarjev je prišlo do svojega bogastva bodisi s silo, bodisi s srečno spekulacijo. Res je, da je bilo mnogo sedanjih ameriških milijonarjev v mladosti revnih in so pričeli svojo karijero s prav poštenimi sredstvi. Vsak od njih je pričel z varčevanjem in postal tako mal kapitalist. Ali komaj je občutil par sto dolarjev v žepu, že se je vrgel na spekulacijo. Siromak ali navadni srednji posestnik mora varčevati, ker drugače ne more vzdrževati sebe, še manj pa svojo rodbino; o šolanju otrok niti ne govorimo. Bogatino ni treba shediti, zanj zadostuje, da ne trosi po neumnosti denarja, pa bo vsak dan bogatejši. Mnogi stavijo žide za vzgled pridonosti, varčevanju in bogatenja. Toda ta primer ne velja dosti, ker se žid loti le takega poklica, kjer ima široko polje za spekulacijo, n. pr. pri trgovini.

Vsekako je pa nujno potrebno, da se v narodu budi smisel za delo in varčnost, da skrbe pravne naprave v državi za to, da se prihranjena glavnica tudi lahko varno naloži, da vlada mir v državi sami in tudi mir na ven in da ne nastanejo preveliki razločki med posameznimi glavnici in imovinami. Zdrav srednji stan najbolj pospešuje nabiranje glavnice.

Kot kapitalistični način proizvodnje oznamujemo ono organizacijo produkcije, pri koji ima glavno vlogo glavnica. Zgodovina kaže, da se produktivna glavnica vedno bolj zbira v rokah posameznikov, ki delavcem izplačujejo le pogojeno plačo, ves dobiček pa zahtevajo zase. Zato se zahteva odprava zasebne lasti na produktivnih sredstvih. Dalje prih.

Todenski sejem v Kranju dne 5. avgusta t. l.

Prignalo se je — konj, 27 glav goveje živine, — telet, 54 domačih prašičev in — ovac. — Pšenica po K 10:50, proso po K 6:75, rž po K 7:50 oves po K 8:50, ajda po K 8:75, fižol ribičan po K 0.—, koks po K 0.— in krompir K po 5.— za 50 kg.

Dobavni razpis. C. kr. trgovinsko ministrstvo naznanja trgovinski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da si namerava c. in kr. vojno ministrstvo po javni konkurenci pri malih obrtnikih zagotoviti za leto 1908 različne predmete iz usnja za vojaško opravlo. Dobaviti je vsakovrstne čevlje, jermena, tornistre, taske itd. Vsak obrtnik se more ali kot član kake na podlagi obrtnege reda ustanovljene obrtne zadruge, ali pa kot član zadruge osnovane na podlagi zakona z dne 9. aprila 1878, drž. zak. št. 70 (produktivne zadruge) vdeležiti dobave, v obeh primerih pa mora posredovati pristojna zadruga. Ponudbe je najkasneje do 7. septembra t. l. 12 ure opoludne vložiti pri oni trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani. Natančnejši pogoji, ponudbeni vzorci in seznam predmetov ter cen so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

V Kranju, dne 10. avgusta.

Avstrijako. Deželni zbor in volilna preosnova. Čuje se, da je vlada na prizadevanje raznih českih strank zapustila svoje prvotno stališče, da se za deželne zbere ne sme uvesti splošna in enaka volilna pravica. Mi gotovo z veseljem pozdravljamo to vest, če je resnična, ker bi se s tem dosegli, da bi tudi kranjski deželni zbor postal popolnoma slovenski in v kratkem — tako smo prepričani — tudi protiklerikalen.

Ruski konzulat v Pragi. Česki listi javljajo, da so česki industrijalci započeli akcijo, da se v Pragi ustanovi ruski konzulat. Vlada baje tej akciji ni več tako nasprotna, kakor pred leti, ko je iz političnih nagibov prepredila gibanje, mereče na ustanovitev ruskega konzulata.

Hrvatsko. Ban Rakodcaz baje že dela priprave za nove saborske volitve. Pri zagrebskem kornem poveljstvu je baje že vse urejeno za odpisiljanje vojaštva v posamezne volilne okraje.

Bolgarsko. Naš cesar je imenoval bolgarskega kneza Ferdinanda imejteljem II. huzarskega polka, v katerem je nekoč služil knez kot nadporučnik. Ob tej priliki se je zopet mnogo ugibalo, ali ne postane Bolgarsko povodom dvajsetletnice Ferdinandovega vladanja kraljestvo. Ta vest se sedaj odločno zanikuje. V avdienci, ki jo je imel knez Ferdinand pri cesarju, se je razpravljalo tudi o macedonskem vprašanju. Knez je prosil, naj bi se rusko-avstrijska reformna akcija v Macedoniji pospešila.

Nemčija in Rusija. Nemski cesar in ruski car sta se sšla v Svineminde. O tem sestanku se oficijelno poroča: Sestanku v Svineminde je novo potrdilo o prijateljskih razmerah med obema vla-

darjema in dokaz za dobro sporazumljenje med vodilnimi državnikih obeh držav. Zaupno se je razgovarjalo o vseh aktualnih vprašanjih ter se dognalo popolno soglasje. Na obeh straneh se je izrazila želja, da bi se ohranil svetovni mir. Na sedanjih razmerah se ne bo ne v Rusiji, ne v Nemčiji nič spremenilo.

Mirovna konferenca v Haagu. Sedaj je tudi Nemčija sprejela angleški predlog glede omejitve oboroževanja, ker se je predlog primerno spremenil in se sedaj glasi: «Konferenca stoji na stališču resolucije, ki je bila glede omejitve vojaških bremen že sprejeta na konferenci leta 1899 ter izjavlja z ozirom na to, da so od tedaj vojaška bremena skoraj v vseh deželah narasla, da je treba o stvari razpravljati nujno, ter želi, naj bi vlade zopet priče proučavati to vprašanje.

Dopisi. ≡ ≡ ≡

□□□□

Iz Stražišča. Ustanovitelj in voditelj sitarske zadruge v Stražišču, kaplan Traven, priporoča v zadnji številki «Domoljuba» na vse pretege svojo zadrugo. V zadnjem času prav pridno leta od hiše do hiše ter s svojimi pomagači nagovarja sitarje, da naj popuste svoje delodajalce, češ, da so to pravi oderuhi. Ker mu pa to ne zadostuje več, vrgel se je tuji na časopise in pripoveduje ljudem isto tudi v časopisih. Ne odgovarjali bi temu človeku, če bi bilo vse to, kar piše in govori, resnično, toda ker je raztrosil med svet toliko neresnic, mu hočemo v kratkem odgovoriti. Svetujemo mu pa, da se prihodnjic bolje pouči, predno bo zopet pisal «Domoljubu». Pri prodaji sit, pravi kaplan Traven, nima delavec ničesar govoriti. Res je, in ostalo bo se vedno tako, ker dosedaj nam ni na svetu znan prav noben trgovec, ki bi vprašal svoje delavce, kako bi prodajal blago. Kakor se pri vsaki trgovini, tako tudi pri sitarski, rabi različno blago, zato se morajo izdelovati tudi večje in manjše vrste sit; seveda je pri njih zaslužek boljši, pri drugih slabši. Če bodo izdelovali v zadruzi samo ene vrste, ki pri njih sitarji največ zaslužijo, smo radovedni, kam bodo potem prodajali sita. Cene vsem sitom pa niso določili sedanji trgovci, ampak njih predniki. Če so se pa vpeljale nove vrste sit, pa cen istim ni določil trgovec sam, ampak sitar, le vprašajte jih, in vsak resnično ljuben sitar vam bo to priznal. Kaplan Traven trdi dalje, da so trgovci zato povišali sitarjem cene, ker se je ustanovila zadruza. Zopet neresnica. Že davno so se pogajali trgovci med seboj, da bi zvišali sitarjem cene, pa se niso mogli dolgo zediniti, kako. V tekočem letu so se povsod zboljšale delavcem plače in podražilo se je vsled tega vse blago, zato se je tudi sitarjem zboljšal zaslužek. To ve vsakdo, kdor bere časopise, menda tudi kaplan Traven. Zdaj pa čujte in strmite! Vsak bi mislil, da so bili ravno voditelji zadruge tega najbolj veseli, ker so tako vneti za blagor sitarjev. A ni bilo tako. Zadrugarji so se jezili nad tem, ker so bili seveda primorani tudi cene zvišati, in podnačelnik zadruge se je baje izrazil: «Če imajo kupci preveč denarja, naj ga le mečejo stran.» Če je bil kaplan Traven tako vnet za delavce, zakaj pa ni sam takoj, ko je ustanovil zadrugo, zvišal cene sitom, da bi bili sitarji lažje vplačevali vsak teden 1 K za delež, kar jim pri trgovcu ni treba. Seveda na jeziku imeti dobrote za delavce je lahko, a dejansko jih izvesti je težje. — Kako je mogoče Traven trditi, da si sitarji ne prihranijo ničesar, ko ima vendar opraviti tudi pri hranilnici, kamor nosijo sitarji svoje prihranke, ne razumemo. Tu se vidi, da Traven vedoma piše neresnico. Prasažite sitarje, kje so si prihranili denar, če ne pri delu. Poznamo jih precej, ki so bili varčni in prihranili tudi stotake, imena so na razpolago. Največja zlobnost pa pride zdaj. Kaplan Traven trdi, da niso dobili sitarji v nadlogah nobenih podpor od kupcev. To je tako grda laž, da mora biti kaplana Trayna sram v dno svoje duše, ker si upa trditi kaj takega. Lahko trdimo, da so ravno te hiše podpirale sitarje tako, kakor še noben farovž, tudi smartinski ne, ki je znan po celem Kranjskem, da največ nese. Se nikdar ni sel berač ali prosilec s kletvijo v ustih iz teh hiš, iz farovža pa že marsikdo. Omenimo naj samo zadrugarico Baučovko, imena drugih danes zamolčimo, če pa želite, lahko objavimo zelo zanimive slučaje, ki ne bodo vam v čast, pač pa trgovcem. Klečeplaziva pa naši sitarji dosedaj ne poznajo, razen par po-božnih ženic, ki so pa gojile to navado le v župnišču. Podkupovanja pa jih je privadil isti, ki ima zdaj v zadruzi za vami prvo besedo, oziroma njegova žena. Razumete? — Sicer pa prav vse, kar je napisal Traven v «Domoljubu», diši po neresnici. Z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi in obljubami pregovarja on in njegovi lakaji sitarje, naj pristopijo k zadruzi, in če ne pomaga drugo, pa uporabi tudi vero, da pregovori može za vstop v zadrugo. Čuje se, da je že v nekaterih družinah zanesel s tem preprič. Žene prosijo s pozdignjenimi rokami može, naj ostanejo pri trgovcih, kjer se jim bolje godi kakor zadrugarjem, in to imenuje kaplan Traven svoboda. Hvala lepa za tako svobodo! Mogoče, da vlada v zadruzi ta svoboda, da lahko dela vsak sitar prav slabo blago in da ga kaplan zato pohvali, čudno ni, posebno

dobro se na sita gotovo se ne razume, ker se šele malo časa peča s tem. Da pa pri računih ne bo nikdar nobene pomote, to pa radi verujemo, ker je kaplan gotovo nezmožljiv, kadar je v zadrugi. Da so bili dozdaj sitarji pri pomotah lepo tihi, če so se zgodile, kar je lahko mogoče, in da bi se ne bili zgledali pri trgovcu, tega vam niti naš kmet ne veruje, kaj šele sitar. Ne imejte jih tako neumnih! — V svoji veliki gorečnosti za sitarje je prišel kaplan Traven v tako razburjenje, da menda ne razločuje resnice od neresnice. Hvali se, da ima mnogo denarja na razpolago in kaj bo še vse storil za sitarje, pozabi pa povedati, kako dobro je vodil konsum v Ribnici. Razložil jim tudi še ni, kako se je godilo v Ljubljani na občnem zboru «Gospodarske zveze», kamor spada tudi njegova zadruga. Čuje se, da nima ravno tako neomejenega kredita v Ljubljani, kakor pripoveduje v Stražišču. Seveda s takimi ljudmi, kakor so danes nekateri pri zadruzi, je pač lahko delo, podpišejo vse, kar jim predloži kaplan. Zato se baje eden izmed podnačelnikov že praska za ušesi in ima menda slabo spanje, ker se boji za svojo hišico. No, pa če je vera v nevarnosti, dober kristjan tudi svojo hišico rad da. Saj je tudi kaplan Traven letos opustil staro navado, da grede otroci koncem šolskega leta k prvemu obhajilu, kar ne pomnijo najstarejši ljudje v fari. To pa vse zato, ker je vera v nevarnosti. — Delujte torej v tem smislu dalje in prepričani bodite, da se bodo tudi najbolj zaslepljenim odprle oči.

Iz Železnikov. Že zadujč smo poročali, kako umazano je postopal župnik Korbič ob nesrečni smrti Antona Kosca. Sedaj pa smo zvedeli še vse lepše reči. — Neki duhovnik, ki je tu na počitnicah, je hotel ubogega moža zastopj pokopati in je to javil v župnišče, Korbič pa je rekel: «O, saj sem računal samo malo svotico, nekaj čez 5 gl. in denarja ni hotel vrniti. Lepše pa še pride. Žene ponesrečenčeva je vložila na c. k. okrajno glavarstvo prošnjo za kako podporo v njeni bedi. Prošnja je seveda potrebovala župnikovega podpisa. Prvi je šel občinski sluga k župniku s prošnjo, a ta se je zadržal nad njim: «Nič ne podpišem, dela naj baba.» — Omenimo naj, da je žena vedno boleha. Nato ga je šel prositi sin, naj podpiše, a kričal je zopet na vse pretege nad njim in ga nazadnje zapodil iz sobe. Tedaj je šla k župniku ponesrečenčeva žena mati. Milo je prosila stara žena duhovniškega trinoga, naj se usmili vdove in sirote, a župnik je prišel kakor obseden besneti, zapodil ženo iz hiše ter šel v vežo za njo, kjer je kričal še nadalje. Začuden so se spogledovali ljudje po trgu, nad kom kriči tako ta duhovska zverina, kar se prikaže med vrati sključena starka s solzo v očeh. — Tako je odšla sedaj prošnja na c. k. okrajno glavarstvo brez Korbičevega podpisa, a vsi ljudje ki imamo še srce, pričakujemo zatrdno, da jo slavna oblast vzklikom temu reši ugodno.

Godovi prihodnjega tedna:

11. Bolemir; 12. Vekana, Slavomir; 13. Gotimir, Svetopolek; 14. Jaroslav, Dobrina; 15. Milvana, Dragomir, Lobeslav; 16. Branislav, 17. Davorad.

Novičar. ≡ ≡ ≡

□□□□

Imenovana sta nadučitelj v Škofji Loki g. Friderik Kramer, učitelj istotam, in nadučitelj v Senožečah g. Hinko Paternost, nadučitelj v Predosljeh.

Volitve v okrajni cestni odbor Kranjski so se vršile minuli torek, in sicer so izvoljeni v skupini selskih občin kot člani z 28 glasovi gg. Ivan Zabret, župan v Bobovku; Matevž Barle, župan v Lužah, in Andrej Dolipar, posestnik v Smladniku. V manjšini je ostal g. Franc Strupi, posestnik v Čirčah, s 23 glasovi. Kot namestnika v tej skupini sta izvoljena gg. Janez Molj, župan v Vogljah, in Jožef Likozar, posestnik v Cerkljah. Mesto Kranj je poslalo kot zastopnika g. Cirila Pirca, deželnega poslanca in trgovca v Kranju, kot namestnika pa g. Antona Šinkovca, posestnika in vrvarja v Kranju. V skupini veleposestnikov je izvoljen kot član g. Henrik baron Lazarini, graščak v Smladniku; kot namestnik pa g. Viktor Recher, graščak v Preboltu. V skupini veleobrtnikov sta volila mestna hranilnica v Kranju in železnica g. Franca Strupija, posestnika v Čirčah, kot namestnika g. Ignacija Focka, milarja v Kranju.

O zadnji skupščini družbe sv. Cirila in Metodija, ki se je vršila v Bohinju pretekli torek, poročamo na uvodnem mestu. O zanimivih prizorih pri in po volitvi bomo radi pomanjka prostora govorili obsirneje prihodnjic. Za danes naznanjamo le izid volitev.

Oddanih je bilo 260 glasovnic, med njimi 4 neveljavne. Od 256 glasov se je oddalo za ravnatelja Andreja Senekoviča kot prvomestnika 247 glasov, dr. Detela je dobil 7 glasov in župnik Vrhovnik 2 glasa. Velikansko navdušenje je zavladalo med naprednjaki in ploskanje kar ni hotelo prenehati.

Dr. Korošec in tovarisi so prisli iz bližnje restavracije, se gnetli pri vratih in zeleno gledali tako zelo nepričakovan izid.

V odbor so bili izvoljeni za tri leta: dr. Iv. Merhar z 239 glasovi, dr. Gregor Zerjav z 237 glasovi, dr. Karel Bleiweis z 223 glasovi in veleposestnik Fran Pahernik 222 glasovi; za 2 leti: dr. Fran Novak z 208 glasovi in prelat Gregor Einspieler s 175 glasovi. (Viharno ploskanje pri vsaki naznanitvi.) V manjšini so ostali dr. Müller z 49 glasovi, dr. Detela z 20 glasovi, župnik Rožun z 19 glasovi, dr. Medved, dr. Žmave, Grafenauer in drugi so pa dobili po par in manj glasov. V nadzorstvo so bili izvoljeni: dr. Majaron, dr. Raynihar, dr. Illešič, Povše in župnik Pavlič, v razsodišče pa; Šavnik, Vedernjak, dr. Triller, Andrej Kalan in dr. Tekavčič.

Ze danes pa pripominjamo tole: Napredni skupščinarji katerih je bilo devet desetini, so si izbrali take može v odbor, da jih lahko sprejme vsak klerikalec - narodnjak, najsi bo tudi klerikalec.

V odborništvu, razsodništvu in nadzorništvu se je volil po en duhovnik, tako da imajo v odboru s prednjimi odborniki duhovniki eno četrtno glasov. Ali ni to več nego kulantno od strani naprednjakov, ki večinoma sami vzdržujejo družbo? Zato se nam ves nastop klerikalcev po volitvi zdi naravnost frivolen; zlasti pa ne moremo razumeti nekaterih Korošcev s poslancem Grafenauerjem na čelu, ki so ostentativno zapustili po volitvi zborovalno dvorano Ali ni voljeni odbornik kanonik Einspieler zadostno jamstvo, da se bo v družbi vse delalo v sporazumu s koroškimi voditelji in v korist koroškimi šolam? Nam se zde gospodje malo preveč občutljivi, zlasti če se dajo voditi od kakega dr. Korošca, ki je pokazal svoje narodno srce zlasti tedaj, ko je zapustil štajerski «Narodni svet», ker je bil ta svet naroden in ne klerikalen. Ali niso klerikalci sami preprečili kompromisno listo, ki se pa itak do malega sklada z izvoljeno listo, ker so se izjavili, da volitve z vzklikom ne bodo priznali za voljavno?

Bolnica za silo v Kranju. V zadnji številki sobotnega «Slovenca» poroča nekdo iz Kranja tole: «Tozadevni predlog, da se ustanovi v mestni ubožnici bolnica za silo in se v to svrhu nastavijo tri usmiljenke, se je odstavil v občinski seji razdnevni red. Občina najbi prispevala, kakor čujemo, 500 K na leto za vzdrževanje, drugo bi bila pa poskrbela vse Vincencijeva družba, toda nekaterim mestnim očetom se je zdelo tudi to preveč.» Če je hotel povedati gospod pooblaščenec virilista Karola Pollaka «Slovenčevemu» dopisniku čisto resnico, moral bi pristaviti, da se zahteva v predlogu od kranjske občine poleg 500 K letnega prispevka še eno sobo za ženske in eno za moške bolnike, prostorno spalnico za usmiljenke, udobno kuhinjo ter kurjavo in razsvetljavo za vse navedene sobe. Kaj vse bi preskrbela Vincencijeva družba, o tem se ni v prošnji ničesar omenilo, pa tudi pri tozadevni razpravi v obeh občinskih sejah se je o tem prav previdno molčalo. Če mislijo voditelji klerikalne Vincencijeve bratovščine, da pridejo z nepotrebnimi napadi na občinske odbornike prej do bolnice, je to njih zasebno mnenje. Na ta način se stvar nikakor ne pospeši, posebno še, ker čaka ugodne rešitve mnogo mnogo stvari, ki so za mesto nujnejše. O pravem pomenu in namenu Vincencijeve bratovščine pa bi se dalo reči to in ono! Če smo že danes povedali malo več, kakor je komu ljubilo, naj se zahvali za to resnično ljubnemu in neizvivalnemu «Slovenčevemu» dopisniku.

Ponesrečil je minoli torek ob pol 2 uri popoldne pri kopanju v Kokri finančni paznik J. Hodnik. Skočil je s skale na glavo in vodo ter se zadela tako nesrečno, da si je raztrgal vso kožo na glavi z lasmi vred. Ranjenca so prepeljali v garnizijsko bolnico v Ljubljano. Omenjamo še, da je Hodnika baje rešil smrti iz valov tukajšnji urar g. M. Glavnik.

Umrila je v Kranju gospa Ana Jeran, rojena Mali, po domače Kumpanovka. N. v. m. p.!

Sokol ska vest. Deželna vlada je potrdila, da se spremeni «Telovadno društvo v Kranju» v «Telovadno društvo Sokol v Kranju z ženskim oddelkom».

Se nekaj iz skupščine Cirila Metodove družbe. Sedanje žalostne razmere pri vodstvu te družbe, ki je vidno hirala, je treba odpraviti in družbo primerno reorganizirati. To je čutil vsak zaveden Slovenec v sebi in skupščina pretečeni terek na Boh. Bistrici je pokazala pot k prerobenju te družbe. Največja napaka družbinega vodstva je bila ta, da se je mnogo preveč porabilo denarja za vzgajanje verne, ne pa tudi odločno-zavedne slovenske mladine. Sicer ni čudno, če so sedeli v odboru skoro izključno duhovniki, ki jim ni narodna zavest poglavitna stvar in glavni namen naše družbe. Zato pa so padale vodstvu in onim, ki jim je narodnost deveta briga, pa hočejo le povsod imeti vodilno besedo, tako britke in resnične na uho, kakor morda še nikoli na nobenem sličnem zborovanju. Kako ponosno in samozavestno se je zbiral duhovščina, n. pr. zjutraj na jeseniškem kolodvoru pred odhodom vlaka na Bistrico, in kako žalostno vlogi je igrala potem pri skupščini! Mirno so vtaknili v žep obsodbo g. Zerjava, da se danesne koncentrira (zbira) več narodno

življenje v duhovščini. Javnost se doslej ni brigala za natančnost računov, za obilne žrtve narodnjakov, ki so prispevali toliko in toliko tisočev za to družbo. Po izjavi g. blagajnika notarja Hudo vernika se do letos ni nikdar napravila bilanca in se ni sestavljal proračun. Mimogrede bodi omenjeno, da je bil dolgo vrsto let blagajnik te družbe, specialista darov «med živimi», naš tehant Koblar. Žalostno dejstvo o naše narodne družbe je tudi to, da je sklenilo pogodbo za razpečevanje mila v družbini prid z nemško tvrdko (A. Krisper). Nad vse hvalevredno je, da so naši akademiki začeli resno misliti in so tudi proučili, kako je družbi odpomoči vsem mnogim nedostatom. Zato se je v odbor volilo nekaj novih, mladih moči, ki so nam porok, da se bo družba začela razvijati, da bo delala tem intenzivneje, kar je dosedaj zamudila. Izpregovoriti pa moramo tudi besedo o bivšem prvomestniku, monsignorju g. Tomu Zupanu. Kot vzrok njegovega odstopa se je navajalo, da biva sedaj na Okroglem pri Kranju in vodstvo vsled oddaljenosti ne more tako hitro reševati raznih dopisov. Z zadovoljstvom se s to izjavo. Nikakor pa ni to edini vzrok, ki je povzročil odstop prvomestnika. Marsikomu bo še znan sklep izza lanske skupščine, da se cesarju ne pošlje udonostna brzojavka. V zvezi temu — ne vemo, iz kakšnega vzroka — čutil je g. prvomestnik potrebo pokazati svojo udanost do presvetlega vladarja in odposlal imenom družbe brzojavko. Samoobsebi umevno, da ta korak ni našel v vseh krogih pohvale. Najtehtnejši vzrok odstopa pa je ta, da se je vzelo kot pisarniško moč g. župnika Brčeta. G. prvomestnik je zahteval, naj gre omenjeni g. župnik škofa prositi odpustanja, menda zato, ker ga je spravljal ob službo v Sori, čemur se ta ni hotel ukloniti. In to je bilo prvomestniku dovolj, da je dal družbi slovo.

Gozdna veselica, katero je priredilo oglepsevno društvo v Skofji Loki v nedeljo, dne 4. t. m. popoldne v Španovi hosti na Suhi, je izpadla nad vse sijajno. Na veselico je došlo mnogo odličnih gostov iz Kranja, Radovljice, Sore, Ljubljane in dr., da, videli smo celo naše jugoslovanske brate Srbe in Srbkinje, ki so tačas bivali v našem mestu na letovišču. Kakor vselej, ko se je slo za kako prireditel v prid naših narodnih društev, so tudi zdaj naše vrle narodne dame se največ potrudile, da so pripravile vse potrebno za veselico, in tudi na dan veselice so se one največ žrtvovale, da se je dosegel nepričakovano povoljen uspeh v vsakem oziru. Naša nadebudna učeča se mladina pa je s hvalevredno marljivostjo stala na strani našim ljubkim gospem in gospodičam. Ponosni smemo biti tudi na naš pevski zbor, ki se je tudi to pot izkazal, da ume svojo nalogo, očarati poslušalce z milobo prekrasnih slovenskih pesmi! Pa tudi godba iz Goričan je s točnim izvajanjem vseh komadov, ki so bili na sporedu, zabavala občinstvo, zlasti pa mladino, ki se je ob njenih zvokih neutrudljivo sukala na plešišču. Umevno je, da pri tej priliki ne smemo pozabiti na naše čvrste «Sokole», ki so se prvič pokazali v svojih krogih. To ti je bil junški nastop! Nihče bi ne dvomil, da to niso stari izkušeni «Sokoli», ko bi ne vedeli, da so šele začetniki. In v povečanje zabave so se v zračnih višavah temne noči dvigali umetalni ognji, dokler ni nastopil čas, da smo se morali posloviti in raziti. — Kakor moramo v vsem sploh izraziti naše največje zadovoljstvo, tako naj bo tudi omenjeno, da je bila postrežba docela uzorna. Želimo si le, da bi bilo še več takih veselic!

Iz Medvod se piše: Znano je, da je župnik Brenc v Preski izvrsten agitator, in da rad toži ljudi, ki mu niso po volji. Dela pa tudi neumnosti in prismodarije, da se mu vse smeje. Najnovejšo neumnost je napravil na pokopališču. Na pokopališču rastejo kameniti spomeniki kakor gobe. Tudi nekaj železnih ograj je že. Zato pa manjka prostora. Siromake brez spomenikov prekopavajo, tudi če niso še strohnili. Pokopališče pa je tudi na slabem kraju, ker je svet ilovnat in moker. Pametno in potrebno bi bilo, da bi se pokopališče razširilo, toda — kaj stori modra župnikova glava? Dal je napraviti novo mrtvašnico. Toda namesto, da bi jo napravili kje na strani, ali pa zadaj za kapelico in pri tem tudi pokopališče nekoliko razširili, so jo zgradili vstric kapelice in s tem zaprli pol pokopališča. Kadar bodo hoteli pokopališče razširiti, bodo morali mrtvašnico podreti in jo zidati na drugem kraju. Tako je tam, kjer vlada samolastno župnik, ki pa nima daru zato. Seveda, tožiti druge, neljube osebe, to je lahko. Če «rata» je prav, če ne, se pa poišče nova žrtve.

Cerkljanska «Čitalica» priredi 1. septembra tretjo vrtno veselico z «Divjim Lovcem». Pričakovati je velike udeležbe!

Strelniški udarila v šolo. Šolsko poslopje v Sori pri Medvodah sedaj popravljajo. Pred pretekli četrtek je bila popoldne nevihta. Med velikim nalivom udari strelniški v šolsko poslopje in pusti na več krajih svoje sledove. Čudno je to, da se nikomur ni ničesar zgodilo, čeravno je bilo veliko delavcev v poslopju. Tudi užgala ni nikjer, pač pa odkrehnila dva trama in zid poškodovala. Strelo je privabil preprih in železne traverze, katerih je mnogo na zidih.

Kamniška podružnica slovenskega planinskega društva priredi v nedeljo, dne 11. avgusta izlet na Kamniško sedlo (1879 m). Odhod bude ob 5. uri zjutraj iz Bistrice. Koča je z jedjo in

pijačo dobro preskrbljena. K obilni udeležbi vabi prijatelje planin podružnični odbor.

Srečkanje priredi društvo za povzdigo prometa tujcev na Bledu v nedeljo, dne 11. t. m. ob 4. uri popoldne v zdrav. domu. Med srečkanjem igra zdrav. godba. Čisti dobiček bude za društvene namene. Prostovoljne darove za srečkanje prevzame tvrdka Otto Wölfling na Bledu. K mnogobrojni udeležbi vabi društveni odbor.

Umrl je na Bledu v soboto posestnik gospod Josip Verderber, predsednik krajnega šolskega sveta in občinski svetovalec. Lahka mu zemlja!

Deželna zveza za promet tujcev naznanja: Od raznih strani dobajajo «Deželni zvezi» pritožbe letoviščarjev in tujcev tako o nedostatni postrežbi, kakor tudi o pretiranih cenah, ki se zahtevajo od potujočega občinstva. Natančno se o detaljih teh pritožb žalibog ne moremo prepričati, vendar se nadejamo, da krivda ne leži toliko na gostilničarjih samih, kakor na njih oboju, ker menimo, da so gostilničarji pač toliko razsodni, da vedo, da s slabo postrežbo in pretiranimi cenami ne le ubijajo sami svojo obrt, ampak delajo nepreračunljivo škodo celi deželi, v kateri se je začel tujski promet ravno kar razvijati. — Pomisliti je treba, koliko se trudijo gotovi činitelji, koliko se žrtvuje v največjem času, da bi se povzdignil tujski promet na ono stopnjo, katero zasluži naša dežela radi svojih lepote. Če se bude pa dežela že takoj o pričetku razglasila kot draga dežela, potem bude ves trud zaman in denar proč vržen. Zaraditega opozarjamo naše gostilničarje in hotelirje, tako v njihovem, kakor v interesu cele dežele, naj strogo pazijo na svoje osebo, da ne bude neupravičeno izkoriščevalo potujočega občinstva. Hvaležni pa bodemo, ako se nam naznanijo vsi slučaji, v katerih se je postopalo proti tujcem nerealno. Potujoče občinstvo pa opozarjamo, naj se v vsakem slučaju pritoži pri imetniku gostilne, oziroma hotela. Le na ta način bude mogoče preprečiti vse nepravilnosti, ki bi jih zakrivilo oboje.

Bohinj napreduje! V tem smo se prepričali zadnji tork. Veliki hotel Triglav, hotel Markež, hotel Bistrice i. t. d. Kdo bi bil mislil to pred nekaj leti. Tudi Doktoricev hotel nasproti kolodvoru se v kratkem otvori. Lepo pa ni, da se že sedaj širijo nemški napisi po Bohinju, ki oznanjajo, da smo Slovenci manj vreden narod. Ali ni tako, gospod Kos, in Vaš k. k. Tabaksubverlag? Menimo, da se razumemo!

Veliko letoviščarjev je letos v vsem radovljiskem okraju, zlasti se poleg Bleda in Bohinja odlikuje zgornja savska dolina, pa tudi Lesce, Radovljica in še posebno brezniska občina. Žalibog, da ponekod naši ljudje s silo hočejo iztirati letoviščarje iz naših krajev s svojim naravnost izvijajočimi cenami za vozove, čolne, stanovanja i. t. d. Dobro bi bilo, da se vsa gorenjska letoviška društva z županstvi vred z energičnim nastopom ustavijo tej pogubonosni razvadi.

Prostovoljno gasilno društvo v Radovljici priredi veliko vrtno veselico v nedeljo dne 11. avgusta 1907 v gostilniških prostorih hotela «Bastl» v Radovljici. Za zabavo prisrbi društvo velikanški svetovni zverinjak, starinski muzej, panoramo in tekmovanje v lepoti. Zvečer s: prične ples. Pri plesu svira slayni radovljiski kvintet. Vstopnina k veselici znaša 50 v. za osebo. Začetek ob 4. uri popoldne.

Radovljiski diletantje prirede v četrtek, dne 15. avgusta, veselico z narodno igro «Rokovnjači» v prid radovljiske ljudske knjižnice. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Slavnost Blagoslovljenja gasilnega doma in društvene zastave o priliki 15 letnice prostovoljnega gasilnega društva v Kranjski gori, se vrši v nedeljo, dne 11. avgusta 1907 po sledečem sporedu: 1. Ob 8.48 in ob 10.06 dopoldne sprejem došlih društev na postaji. 2. Ob pol 11. uri sv. maša, nato blagoslov zastave in gasilnega doma. 3. Defiliranje društev. 4. Ob 1. uri popoldne obed. 5. Ob pol 3. uri popoldan zbiranje društev pred gasilnim domom in odhod na veselčni prostor v romantično Pišenco. 6. Koncert slavne savske godbe; petje in prosta zabava. 7. Zvečer vrtna veselica v hotelu «Razor».

Društvo «Mladika» namerava v zmislu § 3. dr. pravil s prihodnjim šolskim letom v svojem penzionatu otvoriti zasebno dekliško ljudsko šolo z omejenim številom učenk. S prihodnjim šolskim letom se otvori I. razred. Zglasila učenk, ki mislijo stopiti v I. razred, prejema društveni odbor v Ljubljani, Gospodske ulice, št. 8.

Planinska koča na Poreznu se, kakor je naznanjeno, slavnostno otvori dne 11. avgusta t. l. Koča je popolnoma dograjena in tudi prav udobno opremljena; obiskovalci se prav pohvalno izražajo o nji. Vsled nove bohinjske železnice ima sedaj Porezen tako ugodno pozicijo, da gotovo postane v kratkem času ena izmed najbolj priljubljenih in obiskovanih naših gora. Lahko dostop od treh strani, znamenita flora, dobra studenčnica in predvsem nepričakovano obsežen in diven razgled, so prednosti Porezna, da ga je že pred gradnjo železnice in vzlic zelo neugodnih komunikacij obiskovalo mnogo planincev. Cerkljanska podružnica S. P. D. je takoj ob času stavbe nove železnice uvidela potrebo po koči na Poreznu in po vsodobudi poznavalcev tega hriba, odločila se je staviti to kočo, ki stoji sedaj zidana iz kamnja in ce-

menta ter krita z eternitom prav na vrhu Porezna in čaka 11. avgusta slovenskih planincev, da je slavnostno otvori. Neometane, kamenite zunanje stene koče napravijo na gledalca vtis silnosti in mogočnosti, ki se popolnoma ujema z mogočnimi pečinami v ozadju stoječih triglavskih skal in gora. Zanimanje za to otvoritev narašča od dne do dne in ta dan postane na Poreznu glavni sestanek slovenskih planincev v letošnji sezoni. Osrednji odbor S. P. D. v Ljubljani napravi oficijelni izlet k otvoritvi te koče in tudi druge podružnice se oglašajo, tako da bude na dan otvoritve gotovo lepo številno planincev na vrhu. Gori na vrh zelenega Porezna, kjer se odpre dne 11. avgusta slovenskim planincem nov dom, nova trdnjava na našem zapadu, vabi odbor cerklj. podr. S. P. D. — Dohod vlakov k otvoritvi koče na Poreznu: Izstopna postaja za obisk Porezna je Podbrdo ob južnem vzhodu bohinjskega predora. Kdor ima čas in noče izgubiti najboljšega dela noči, naj se pripelje že v soboto v Podbrdo, oziroma v Hudojužno. Oglasiti se je v Štravsovi restavraciji, kjer se bodo dobila tudi vsa nadaljna pojasnila in navodila. Zadnji vlaki, s katerimi je še mogoče dospeti k slavnostni otvoritvi so: Iz Kranja odhod ob 5.40 zjutraj, dohod v Podbrdo 9.08 zjutraj. Gostje, ki ne pridejo v Podbrdo, se zbirajo v Cerknem, odkjer bude zadnji odhod ob 8. uri zjutraj. Zbirališče gostov iz Zeleznikov in sploh iz selske doline je v gostilni g. Demšarja v Zalem Logu.

Izgubila sta se dva psa (prepeličarja)

in sicer psica, ki slisi na ime «Flora», in pes, ki ga kličejo «Čil». Psica je bela, rjavih ušes in rjavih prog. Pes je belo-črno pikast in ima rjava ušesa.

Kdor bi kaj izvedel o njih, naj naznani to proti dobri nagradi

E. Kovačič v Stražišču pri Kranju.

ZAHVALA.

Podpisano društvo tem potom zahvaljuje gospode: A. Rapeta, nadučitelja iz Smednika, Alojzija Potočnika, učitelja iz Reteč, Ivana Kiferla, nadučitelja iz Preske in Mihaela Kosa, učitelja iz Pirniča za njih požrtvovalno pevsko sodelovanje pri veselici dne 28. julija t. l. Istotako sa zahvaljuje vsem vrlem igralcem Alojziju Potočniku, Josipu Zelniku, Viljemu Tonetu, Andreju Plešču, Janezu Barletu in Jakobu Gabru, posebno pa še vztrajnim igralcem gospicam Mariji Luštrek (Starmozov), Pepci Črtanc in Dragici Kovačič.

Prostovoljno gasilno društvo v Sori pri Medvodah, dne 6. avgusta 1907.

Ivan Čarman,
blagajnik.

Ivan Luštrek,
načelnik.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša ljubljena soproga, oziroma mati, stara mati, prababica, sestra, teta in svakinja, gospa

Ana Jeran, rojena Mali

danes, dne 6. avgusta 1907, ob 11. uri zvečer, v 64. letu svoje starosti, po dolgi in mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage in nepozabne pokojnice bude v četrtek, dne 8. avgusta 1907 ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše zadržnice se bodo brale v domači farni cerkvi.

V KRANJU, dne 6. avgusta 1907.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Za mnogostevilne dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti naše ljubljene soproge, oziroma matere, stare matere, prababice, sestre, tete in svakinje, gospe

Ane Jeran roj. Mali

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo. Iskreno se zahvaljujemo vsem darovalcem krasnih vencev in vsem onim, ki so nepozabno pokojnico spremili v tako obilem številu do preranega groba.

188

KRANJ, 10. avgusta 1907.

Žalujoči ostali.

Naznanilo.

Lepo, suho in zračno

129-4

STANOVANJE

z lepim razgledom, tremi sobami, svetlo kuhinjo, kletjo in drvarnico se takoj odda boljši družini. — Izve se pri J. Potočniku, čevljarju, št. 171, spodaj hotela «Nova pošta» v Kranju.

Nadalje se proda

HISA

blizu farne cerkve, za vsako stroko pripravna, z lepim vrtom. — Izve se istotam.

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovec in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 204 52-44
Ilustrovani ceniki zastoj.

Loterijska srečka dne 3. avgusta t. l.

Trst 1 29 48 25 13

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskrenoljubni, nepozabni soprog, oziroma oče, brat, stric in svak, gospod

Josip Verderber

c. kr. zemljekojžni vodja v pok., posestnik, občinski svetovalec, bivši krajni šolski nadzornik in predsednik krajnega šolskega sveta i. t. d.

v soboto, dne 3. avgusta 1907 ob enajstih dopoldne v 75. letu svoje dobe po kratki bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal. 136

Zemski ostanki preljubega pokojnika prenese se v ponedeljek, dne 5. avgusta ob štirih popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Svete maše zadušnice se bodo služile v tukajšnji župni cerkvi.

NA BLEDU, dne 3. avgusta 1907.

Ljudmila Verderber, roj. Piro, soproga. Olga Verderber, hči.

Zahvala.

Za obile dokaze tolažilnega sočutja povsem smrti, kakor tudi za ogromno udeležbo pri pogrebu nepozabnega blagopokojnika, gospoda

Josipa Verderberja

izrekajo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, zlasti pa vsem darovalcem mnogobrojnih krasnih vece, občinama Bled in Ribno, domačemu gasilnemu društvu, gg. pevc in pod vodstvom gospoda župana Rusa za ganljivo petje pred hšo, v cerkvi in ob grobu, radovoljski posojilnici i. t. d., najpristranejšo zahval.

NA BLEDU, dne 6. avgusta 1907.

Žalujoči ostali.

Šolske potrebščine

kakor šolske torbice, nosila za knjige, knjige za ljudske šole, zvezki za višje in nižje razrede, črnilo in barve, vsakovrstno pisalno in risalno orodje ter druge šolske predmete v obliki izberi na debelo in drobno dobite pri

Antonu Adamiču v Kranju

naspr. urarja K. Suttnerja nasl.

Dalje priporoča

naspr. urarja K. Suttnerja nasl.

svojo bogato založeno trgovino galanterijskega, norimberškega, modnega, in drobnega blaga, pletenin in tkanin, igrač, in papirja.

Kramarsko in krošnjarsko blago v veliki izberi.

Zaloga igralnih kart.

Največja tovarniška zaloga vsakovrstnih otroških vozičkov od 9 K naprej, ročnih in tržnih tašk, potovalnih kovčegov in korb, nahrbtnikov in palic za hribolazce,

Prepričajte se o nizkih cenah in solidni postrežbi.

58 52-19

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge

po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka

katerega plačuje hranilnica sama.

1 40

Stanje vlog K 4,287.015 98

Stanje hipoteknih posojil K 2,502.377 74

Največja zavarovalnica avstro-ogrške države.

Ustanovljeno l. 1831.

C. KR. PRIV. OBCNA ZAVAROVALNICA

Assicurazioni Generali v Trstu.

Jamstveni zaklad nad 300 milijonov kron.

Dosedaj izplačane škode nad 850 milijonov kron.

Družba zavaruje: Na življenje in doto v vseh mogočih sestavah. Tekom leta 1906 zavarovalo se je pri tej družbi 16.847 oseb na življenje za kapital nad 140 milijonov kron.

Zoper požare, tatinski vlom, škode pri prevažanju, poškodbe zvonov in zrcalnih oken.

Sprejema tudi zavarovanja: Zoper telesno nezgodo in točo. 93 8-4

Pri tej družbi je zavarovan na življenje Njega svetost papež Pij X. in prevzvišeni knezoškof ljubljanski Anton Bonaventura; tudi vsa posestva Njega veličanstva cesarja avstrijskega.

Glavni zastop v Ljubljani Marijin trg, Sv. Petra c. 2, v lastni hiši.

Zastop v Kranju pri g. Josipu Golobu, „Stara pota“.

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Fr. Čuden • urar

Ljubljana, Prešernove ulice nasproti franciškanskega samostana

priporoča svojo bogato tovarniško zalogo najboljših in najfinejših ur, zlatnine, srebrnine, kina-srebra in dragoc. kamnov.

Razpečavam le prve vrste blago.

Zadovoljujem se z malim doblčkom.

Na zahtevanje pošiljam cenike (s koledorjem) brezplačno in poštine prosto.

Eksportna trgovina na vse dele sveta.

83 26-22

Kupujem staro zlato in srebro po najvišji dnevni ceni.

Ceniki na zahtevno zastoj in poštine prosto.

Salonski šivalni stroj

malo rabljen,

se takoj proda

iz praste roke in pod jako ugodnimi pogoji.

Več se izve pri lastnici Fani Krizaj v Naklem hiš. št. 10. 136 3-1

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na 140-52 sprti hotela „Union“

System Balto

priporoča za gojitev las in za umivanje glave svoj zdravniško priporočeni gorko in mrzlo zračni sušilni aparat. Suši brez nadležne vročine. Ne proizvaja škrcenja las. Vpliva dobro na pospeševanje rasti las. Zaloga vsakovrstnih vpletik striženih in zm.šanih las. Oddelek za dame s separatnim vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje po najvišjih cenah.

Vsaka ponaredba in ponatlsek je kaznjivo.

Edine pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko nure. — 12 malih ali 6 dvojnih steklenic ali pa 1 velika specijalna steklenica s patentnim zaklepom 5 K. 91 26-5

Thierryevo centifolijino mazilo

proti vsem, še tako starim ranam vnetjem, poškodbam i. t. d., 2 lončka K 3-80. Razposilja se le proti povzetju ali za poslani denar. Te dve domači zdravili sta povsod znani in že od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslovljajo na:

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogški Slatini.

Zaloga večinoma po lekarnah. Knjižice s tisoč žalnih pisem za stonj in franko.

Modna trgovina Pavel Magdič, Ljubljana, Prešernove ul. 7

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice.
Čipkasto blago, pajčolani, čiprasti ovrtniki, čipke, vložki, svilnate vezanine.

Jabots, Fichus, damski ovrtniki in kravate.

Svilnati in baržunasti trakovi.

Pozamevterja, porce in žnore, resice, krepice in žnore za tapetnike

Kropi in flori za žalovanje.

Zlate in srebne resice, čipke in žnore.

Šerpe

iz svile, šipki in volne.
Nogavice za dame, dekleta in otroke.

Jopice, hlačke, otročje perilo in 135-2 odoje za vozičke.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge iz kavčuka.

Sukanec za šivanje, pletenje in vezanje.

Gumbi in različne igle.

Različno podlogo in potrebščine za krojače in šivije.

Jdrjske čipke, vezene čipke in vložki.

Pajčolani za neveste, mirtovi venci.

Damsko perilo, spodnja krila, predpasniki in kopalne obleke.

Modrci in potrebščine za modrce.

Glave-rokavice in rokavice za uniformance, pletenje, letne in zimске rokavice.

Kopalno perilo, dišave, mila in ustna veča.

Krtače za obleko, glavo in zoba.

Srajce za gospode in dečke, spodnje hlače, ovrtniki, zapestna ce, naprsniki in žepus rute.

Pravo Jagrovo normalno perilo, tricot-srajce, jopice in hlače.

Mrežasta in polne jopice, srajce, čepice in šport-pasovi.

Nogavice, naramnice, odoje in blazine za potovanje.

Kravate, gumbi za manšete.

Za lovce: telovniki, nogavice, rokavice, dokolenice.

Ogrevanci za kolena, meče, prsi, hrbet, trebuh in glavo.

Nahrtniki, ovrtniki, robci.
Narodni trakovi in zastave, narodne čepice, torbice in drugi domači narodni izdelki i. t. d., i. t. d.

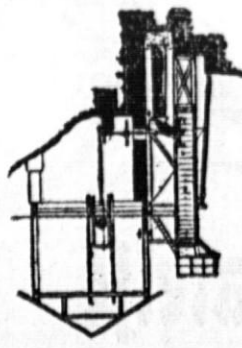
Gospod! Berite novice, ker so za Vas važne in koristne!

Rezpečiljam po poštnem povzetju za 12 K 50 vin.

krasno, dobro in moderno opravo

katera obstoji iz sledečih predmetov:
Fina bela ali barvasta srajca št. 7. Dobre spodnje hlače. Lepa spalna srajca. 1 ovrtnik po želji. Krasna kravata. 1 par trpežnih nogavio. Močna brisalka. Izvrstne naramnice. 3 dobre žepne rute vse v skatliji lepo aranzirano. Razpošiljam z obratno pošto. Ako bi kaj ne ugajalo, vrnem denar nazaj.

G. Tönnies

tovarna za stroje, železo in kovinolivarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

122-7

Večkrat premirano!

Glinaste peči

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Dreise

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

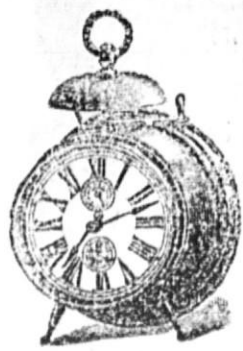
Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-ometno in konstrukcijsko ključavničarstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na miredvorn, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Specijaliteta: 74-51

valjični zastori (Rollbalken).

Mavricij Smolej urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prestane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnjavi vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 1-40 K. Žepne ure od K 1-20 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizijsko uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-27

Tiskarna I. Pr. Lampret

priporoča

vizitnice, zavitke i. t. d.

Zlate svetlinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Jzdelovatelj **O. Seydl**

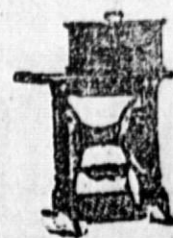
Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

Dobi se v lekarni Šavtlik

Sladoled

najfinejši, več vrst, vsak dan sveži se dobiva pri

E. Brandt, Kranj. 87-11

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 180-4

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Najbolje je najceneje.

Pod to znamko je spoznati prodajalne,

v katerih se prodajajo samo Singerjevi šivalni stroji

Singer Ko., akc. druž. za šivalne stroje

Kranj, glavni trg 192.

Zaloga olja, šivank in posameznih delov.

Nad 5000 filijalk po vsem svetu.

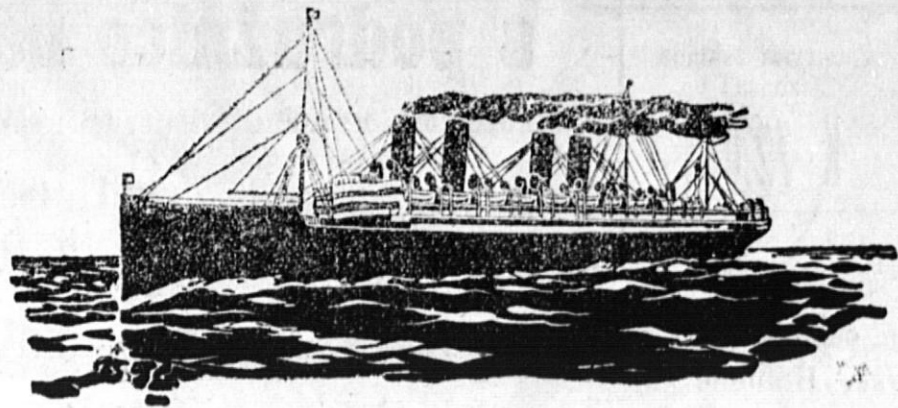
Popravila točno in ceno.

35 52-32

Šivalni stroji se zamenjajo.

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki 'Severnonemškega Lloyd'a' iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni. Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kladovorskih ulicah št. 35

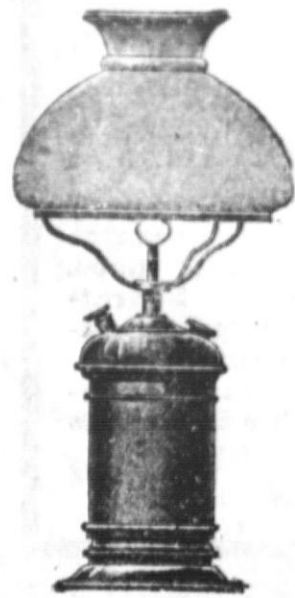
nasproti občeznane gostilne 'Pri starem Tišlerju'.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, rečna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galdeston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Ta se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-39

Novo! **Acetylen-svetilke** **Novo!** **paten-**
tirane

≡ v 30. oblikah ≡
izdelane

iz močne kovine,
fino ponikljane.
Luč je krasna in
polovico cenejša
kot petrolejska.

Priporoča se go-
stilničarjem, obrt-
nikom in sploh vsa-
komur. 179 26-23

Kdor si hoče pri-
hraniti oči, naj kupi

Acetylen-svetilko

Dobi se samo pri:

A. J. Ivanc-u

Ljubljana, Rožne ulice, št. 8.

Najcenejša in največja domača
ekspozitna tvrdka.

Razpošiljanje švicarskih ur na
vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

Št. 502. Nikelnasta anker-
remontoar-Roskopf, trpežno
kolesje, gl. 245, enaka iz
pravega srebra gl. 395,
ista z dvojnatin tršim sre-
brnim močnim pokrovom
gl. 650 in naprej.

Št. 505. Prava srebrna cilin-
der-remontoar, trpežno ko-
lesje in močni pokrovi, gl.
485, ista z dobrim anker-
kolesjem gl. 595 in naprej.

priporoča svojo izborno zalogo najfi-
nejših natančnih švicarskih ur, kakor
najbolj slovečih znamk Šafhausen, O-
mega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatnine in srebrnine, kakor nakras-
ki, verižice, uhani, prstani, obeski
i. t. d. najfinejšega izdelka po najnižjih
cenah. — **Dokaz, da je moje blago
zares fino in ceno, je to, da ga raz-
pošiljam po celem svetu in imam od-
jemalce tudi urarje in zlatarje glav-
nih mest.**

**Ravno je izšel najnovejši veliki cenik,
kateri se pošlje zastonj in poštine
prosto.**

Moške ure, 2 tretjini naravne velikosti.

6-32

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

19 126-7 Zalagatelj društva
c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga po-
hištva vsake vrste
v vseh cenah. Ogle-
dala, slike v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vilo. Špenjalteta:
Gostilniški stoli.

Modrool iz židna-
tega omrežja, afri-
čanske trave ali
žime, prva vrste
vedno v zalogi.

Za spalno sobo od
180 gl. naprej.
Divan z okraski.

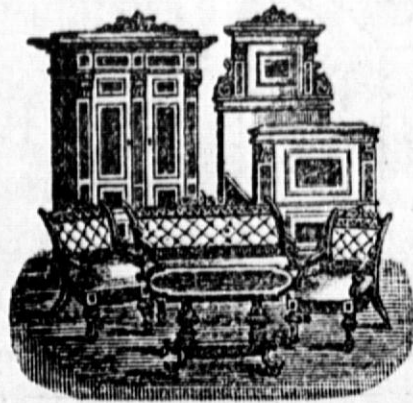
Oprave za jedilno
sobo, salone, pred-
sobe, celo garniture.

Špenjalteta v ne-
vestnih balah. Ve-
liki prostori, pri-
tilžno in v l. nad-
stropju.

Pohištvo iz železa,
otroške postelje in
vozički po vsaki
ceni.

Čudovito poceni za
hotela, vile in za
letovišča 52 gl.

Za sobo; postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obe-
šalniki, miza, sten-
sko ogledalo.

MEMBRE DE JURY HORS CONCOURS

Zobotehnični atelje
Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali
brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRAVNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE v ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU
kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršujejo
111-8 tu SPECIALIST.

Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

s podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

Rezervna zaklada
iznaša:

K 72.035

Denarni promet
v letu 1906.:

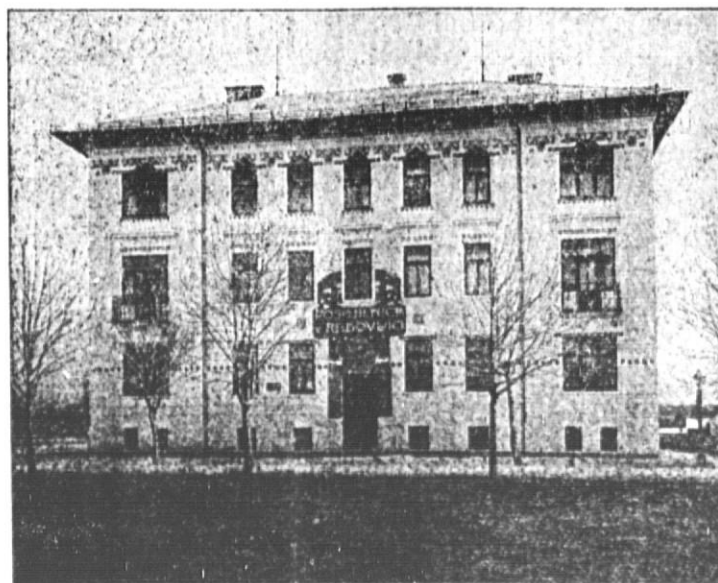
K 3.500.000

4 1/2 %

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 1/4% ali z 1% amor-
tizacijo, na menice pa
po 6%. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Uradije se v centrali
in v podružnici
vsak dan
od 8. do 12. ure dop.
in
od 2. do 6. ure pop.
izvzemši nedelje pop.
Pošno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.
Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120-6